

Johdanto Kainuun liiton
kansainväliseen toimintaan
Kainuun liiton luottamushenkilöille 2021

<i>Kainuu ja kansainvälisyys</i>	4
Perussopimuksen mukaiset tehtävät	4
Toiminnan lakisääteisyys ja ohjelmaperusteisuus.....	6
<i>Kansainvälisiä toimenpiteitä ohjaavia asiakirjoja</i>	8
Kainuu-ohjelma.....	8
Kainuun Venäjä-strategia.....	10
Kainuun kotouttamisohjelma.....	11
Lisätietoja.....	11
<i>Tärkeimpiä kansainvälisen yhteistyön kanavia</i>	12
EU-toimisto	12
Tärppejä luottamushenkilöille:	12
Lisätietoja:	12
Karelia CBC -ohjelma	13
Tärppi luottamushenkilöille:	13
Lisätietoja:	13
Euregio Karelia	14
Lisätietoja:	14
Barentsin yhteistyö	15
Lisätietoja:	17
Muut kansainväliset verkostot	18
Kansainväliset hankkeet	19
<i>Kansainvälinen viestintä</i>	20
<i>Yhteystiedot Kainuun liitossa</i>	22
<i>Lähdeluettelo</i>	24

Kainuu, Kainuun liitto ja kansainvälisyys

Kainuun, kuten minkä tahansa muun alueen kehitys on syvenevissä määrin riippuvainen globaalista kehityksestä. Kansainvälisyys myös ulottuu kaikkeen aluekehitykseen. Kansainvälisestä toiminnasta tuli kiinteä osa maakuntien työsarkaa Suomen EU-jäsenyyden myötä ja se on nykyisin tärkeä osa maakuntien liittojen toimintaa.

Vuoden 1994 EU-kansanäänestys ja maamme päätös liittyä jäseneksi Euroopan unioniin, ovat merkittävin käännekohta maakuntien liittojen asemassa ja tehtävissä. Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikka, jolla pyritään tasaamaan maiden ja alueiden kehityseroja perustui ohjelmaperusteiselle mallille ja monitasohallinnan periaatteelle. Molemmat periaatteet vaativat aluetason selkeää roolia ohjelmatyössä ja EU:n varojen kohdentamisessa. Tästä syystä aluekehitysvastuu siirrettiin Suomessa valtion hallinnolta eli lääninhallituksilta maakunnan liitoille.

Maakuntien liitot ovat ainoita kuntayhtymiä, joilta laki edellyttää, että niiden valtuustojen jokaisen jäsenen ja varajäsenen on oltava myös kunnallisvaltuuston jäsen. Tämä pohjautuu em. maakuntien liittojen aluetason toimijan rooliin EU:ssa. Suomi on sitoutunut noudattamaan sekä alue- että paikallistasolla eurooppalaista paikallisen itsehallinnon peruskirjaa ja alueellisen itsehallinnon julistusta. Suomessahan ei ole suoralle kansanvaalille perustuvaa aluehallintoa, joten kytkennällä paikallisvaaleihin maakunnat ovat alueidensa legitiimejä poliittisia toimijoita.

Suomen EU-jäsenyys sopimuksessa tehtiin toinen Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnille merkittävä linjaus jäsenyyteen. Suomi ja EU sopivat, että harvaan asuttujen alueiden erityisasema on yksi alue- ja rakennepolitiikan tukien suuntaamisen kriteeri. Koska Suomi on korkean tulotason maa, sillä ei ole perusteita saada koko maata koskevaa koheesiorahoitusta. Harvaan asuttujen alueiden erityistuen käytännön ratkaisut on voitu rakentaa em. sopimuksen ja Suomen hallitusten poliittisen tahdon perustella. Kainuu onkin ollut koko EU-jäsenyyden ajan tukien nettosaaja.

EU-jäsenyys vahvisti maakunnan liittojen kansainvälistä roolia. Ne ovat sen mukaisesti käynnistäneet sopimus pohjaista alueyhteistyötä. Kainuu on mukana mm. Barentsin eurooarttisessa yhteistyössä, Euregio Karelia yhteistyössä sekä useissa eurooppalaisissa yhteistyö- ja edunajamisverkostoissa. Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnilla on Brysselissä myös edunajamiseen keskittyvä yhteinen EU-toimisto.

Perussopimuksen mukaiset tehtävät

Kainuu maakuntana on osa laajaa kansainvälistä toimintakenttää, jossa Kainuun liitto aluekehitysviranomaisena toteuttaa jatkuvaa kansainvälistä alueiden välistä yhteistyötä ja yhteistä edunajamista eri koaliitiossa. [Kainuun liiton perussopimus](#) kokoaa liiton organisaation tehtävät mukaan lukien EU-tason, kansalliset lakisääteiset tehtävät sekä kuntien liitolle asettamat tehtävät ja tavoitteet. Sopimuksessa on suoraan kansainvälisyyteen viittaavia tehtäväkokonaisuuksia, ja kansainvälisyys ulottuu kaikkeen kehitykseen siltä osin, kuin se tukee Kainuun liiton ja Kainuun aluekehityksen tavoitteiden toteutumista.

Perussopimuksensa mukaan Kainuun liiton tehtävänä on **ajaa maakunnan etua** kansallisen ja Euroopan politiikan tasolla. Kainuun kansainvälinen toiminta toteuttaa maakunnassa sovittuja yleisiä kehittämistavoitteita ja sen tavoitteena on tukea maakunnan suotuisaa kehitystä ja osallistua maakuntaohjelmassa esille nostettujen kehitystavoitteiden toteutukseen.

Keskeisessä roolissa on edunajaminen EU:n suuntaan ja vaikuttaminen rajat ylittävien rahoitusohjelmien sisältöihin ja päätöksentekoon EU-ohjelmakaudella 2021–2027 ja sen jälkeen. **Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto** Brysselissä on keskeinen edunajamisen kanava.

Kansainvälisyys tarkoittaa käytännön tasolla **maakunnan tunnettuuden nostamista**, osaamistason kohottamista ja **maakunnan kilpailukyvyn lisäämistä**, mutta myös aktiivista ja avointa suhtautumista muihin kulttuureihin ja kansallisuuksiin. **Monikulttuurisuus** on voimavara, jonka merkitys maakunnan kansainvälistymiselle ja ulospäin suuntautuneelle kehitykselle tulee kasvamaan lähivuosina.

Kainuun liitto tekee yhteistyötä eri toimijoiden kanssa niin kotimaassa kuin ulkomaillakin erilaisten yhteistyöverkostojen kautta. Maakunnan kansainvälistymisen puitteet luovat kansainvälinen toimijaverkosto, alueen innovatiivinen yhteistyöverkosto ja käytännön hanketoiminta. Lukuisat kansainväliset kehittämis- ja koulutushankkeet muodostavat pohjan, jolle Kainuun tulevaisuus omalta osaltaan rakentuu. Maakunnallisen markkinoinnin kautta huolehditaan sekä kansallisella että kansainvälisellä tasolla maakunnan positiivisesta tunnettavuudesta.

Toiminnan lakisääteisyys ja ohjelmaperusteisuus

Kainuun liiton toiminta nojaa lainsäädäntöön (esim. Laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta, 756/2021) ja sieltä tuleviin tehtäviin. Maakuntien liitoilta edellytetään lainsäädännössä maakuntasuunnitelmaa ja -ohjelmaa. [Kainuu -ohjelma](#)ssa määritellään Kainuun kehittämisen raamit ja tavoitteet maakunnallisella tasolla. Ohjelma määrittelee esimerkiksi suoran edunajamisen linjaukset erilaisten meille tärkeiden instanssien suuntaan, verkostoyhteistyöstä ja kahdenvälisestä kansainvälisestä yhteistyöstä, jäsenyyksistä erilaisissa kansainvälisissä kumppanuuksissa ja kansainvälisistä EU-hankkeista.

Kansainvälisyys on yksi keino saavuttaa monia Kainuun kannalta tärkeitä tavoitteita. Kainuu-ohjelmassa nousevat teemoina esille kansainvälisen toiminnan osalta niin yrityssektorin tukeminen ja erikseen vielä vientiyrietykset. Kriittiseksi menestystekijäksi noussut työvoiman saatavuus liittyy myös kansainvälisyyteen, sillä kilpailua työvoimasta käydään Suomen eri alueiden kesken, eikä kotimainen työvoima riitä paikkaamaan Kainuun työvoimatarpeita, tähän liittyy olennaisena osana myös monikulttuurisuus. Unohtaa ei sovi myöskään kansainvälisen matkailun kehittämistoimia. Matkailun merkitys Kainuun aluetaloudessa on Suomen kolmanneksi suurin. Alueen matkailuvolyymi on perustunut tähän asti pääosin kotimaisen matkailun varaan, mutta Kainuussa on hyvät edellytykset matkailun kasvulle. Uutta, kestäväää kasvua tullaan tekemään aktiivisesti kansainvälisessä matkailussa. Kansainvälisen matkailun kehittäminen on tärkeässä asemassa esimerkiksi lentoliikenteen turvaamiseksi.

Kansainvälinen toimintakenttä ja sen vaikutukset ovat laaja-alaiset ja liittyvät moniin kainuulaisiin kehittämisprosesseihin ja organisaatioihin. Kainuun liiton rooli aluekehitysviranomaisena on ohjaava, tukeva ja mahdollistava. Tätä tehdään, kuten edellä jo on todettu, lainsäädännön perusteella ja Kainuu -ohjelman avulla, mutta myös monien yhteisten ohjelmien ja sopimusten mukaisesti. Jäljempänä tässä asiakirjassa nostetaan esille tärkeimpiä tietolähteitä näihin liittyen.

Ohjelmallinen kehittäminen on maakunnan liitoille lakisääteistä toimintaa myös liittyen EU:n rakennerahastovarojen hallintointiin alueella. Rahoitusta ohjataan saapuneiden hakemusten perusteella Kainuu-ohjelman tavoitteita ja maakunnan kehitystä edistäviin toimenpiteisiin. Lisäksi alueellamme toteutetaan muita EU:n rahoitusohjelmia, jotka liittyvät samaan kokonaisuuteen, vaikkei Kainuun liitolla niissä lakisääteistä roolia olekaan. Kainuun liitolla on erilaisia tehtäviä liittyen näiden ohjelmien laatimiseen ja seurantaan sekä rahoitettavien hankkeiden valintaan.

Kainuussa on paljon toimijoita, jotka muodossa tai toisessa harjoittavat kansainvälistä yhteistyötä. Toisinaan tuntuu jopa, että erilaisia toimijoita kansainvälisine kehittämisprosesseineen on niin paljon, ettemme tiedä tarpeeksi toistemme toiminnasta tehokkaan yhteistyön tekemiseksi. Yhteistyön tehostaminen vaatii jatkuvaa valppaana oloa ja silmien auki pitämistä yhteistyömahdollisuuksien tunnistamiseksi, ja aktiivista tiedottamista omasta toiminnasta. Kainuun liitto on omalta osaltaan koettanut kantaa kortta kekoon kutsumalla eri organisaatioita mukaan omiin prosesseihinsa ja esimerkiksi tuottamalla ja jakamalla vieraskielisiä sisältöjä. Tarvitsemme kuitenkin laajaa maakunnallista yhteistyötä ja yhteen hiileen puhaltamista, jotta saamme Kainuun rajalliset resurssit hyödynnettyä yhteiseksi hyväksi.

Kansainvälinen toiminta ja yhteydenpito on osa kunkin Kainuun liiton työntekijän omaa toimenkuvaa. Yleisvastuu kansainvälisestä toiminnasta on maakuntajohtajalla. Lisäksi on määritelty vastuuhenkilö EU:n suuntaan tapahtuvalle yhteistyölle (aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas) sekä Venäjä- ja Barents -yhteistyölle (aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara). Kansainvälisten asioiden koordinoimista ja kehittämistä varten ei ole olemassa päätoimista virkaa, tätä tarkoitusta varten on perustettu kansainvälisten asioiden tiimi. Tiimin tehtävänä on Kainuun liiton kansainvälisten tehtävien operatiivinen yhteensovittaminen, ennakoimista ja viestintän tehostaminen.

Kuva 1. Kainuun liiton organisaatiokaavio.

Tässä asiakirjassa pyritään antamaan Kainuun luottamushenkilöille perustietopaketti siitä,

- 1) millaisia ulottuvuuksia ja merkitystä Kainuun liiton kansainvälisellä toiminnalla on,
- 2) kuka ja miten tätä yhteistyötä virastossa hoitaa, ja
- 3) miten valtuutettu itse voi halutessaan osallistua näihin prosesseihin.

Tervetuloa perehtymään – annamme myös mielellämme lisätietoja ja otamme vastaan ehdotuksia ja kommentteja. Yhdessä saamme aikaan Kainuun kannalta parasta tulosta!

Kansainvälisiä toimenpiteitä ohjaavia asiakirjoja

Kainuussa ei ole laadittu yhteistä kansainvälistymisstrategiaa, vaan kansainvälistyminen sisällytetään kulloinkin voimassa olevaan maakuntaohjelmaan ja sen tavoitteisiin. Lisäksi on laadittu maakunnallinen Venäjä-strategia ja osallistuttu yhteisten, kansainvälisten ohjelmien laatimiseen muiden alueiden kanssa.

Kainuu-ohjelma

Maakuntien lakisääteinen suunnittelutehtävä käsittää maakuntasuunnitelman, maakuntaohjelman ja maakuntakaavan. Kainuussa on yhdistetty samaan asiakirjaan, Kainuu-ohjelmaan, maakuntasuunnitelma ja maakuntaohjelma, joka sisältää strategiset valinnat ja keinot edetä tavoitteita kohti. Maakuntakaava puolestaan ohjaa kuntien yleis- ja asemakaavoja sekä muuta viranomaisten alueidenkäyttöä koskevaa päätöksentekoa.

Valmisteilla olevassa Kainuu-ohjelmassa on tunnistettu ja tunnustettu, että aluekehitys on syveneissä määrin riippuvainen kansainvälisestä kehityksestä. Kansainvälisyys ulottuu kaikkeen kehitykseen. Kainuu on osa laajaa kansainvälistä toimintakenttää, jossa Kainuun liitto aluekehitysviranomaisen tehtävässä toteuttaa jatkuvaa kansainvälistä yhteistyötä ja edunajamista. Keskeisessä roolissa on edunajaminen EU:n suuntaan ja vaikuttaminen rajat ylittävien rahoitusohjelmien sisältöihin ja päätöksentekoon EU-ohjelmakaudella 2021–2027 ja sen jälkeen. Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto Brysselissä on keskeinen edunajamisen kanava.

Aktiivinen yhteistyö Barentsin euroarktisella alueella sekä Venäjän lähialueiden kanssa lisää kainuulaisten yritysten ja organisaatioiden mahdollisuuksia laajentaa kansainvälistä toimintakenttäänsä ja vahvistaa kansainvälisen liiketoiminnan osaamista.

Vientirytyksiä Kainuussa on valtakunnallisesti katsoen vähän ja suurimmalla osalla viennin osuus liikevaihdosta on vähäinen. Vientirytysten määrän lisääminen sekä kansainvälisten investointien houkuttelu Kainuuseen on aluetalouden kasvun kannalta keskeinen tekijä.

Kansainvälinen yhteistoiminta ja raja-alueyhteistyö ovat oleellinen osa Kainuun elinvoiman kehittämistä. Yksi keskeinen menestystekijä on osaavan työvoiman ja kansainvälisten opiskelijoiden rekrytointi Kainuuseen. Työvoiman liikkuvuuden edistäminen ja sen esteiden madaltaminen nousee yhä tärkeämmäksi teemaksi aluekehittämisessä ja kansainvälisessä yhteistyössä.

Monikulttuurisuuden näkeminen rikkautena sekä maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen lisäävät Kainuun potentiaalia vetovoimaisena työperäisen maahanmuuton kohdealueena ja kansainvälisiä opiskelijoita houkuttelevana opiskelu- ja asuinpaikkana.

Kainuussa Venäjä-yhteistyö nähdään tärkeänä osana kansainvälistä toimijuutta ja yhteistyön kehittämistä, ja siihen liittyvää edunajamista tehdään virkamies- ja poliittisella tasolla sekä Euregio Karelia -yhteistyöfoorumien kautta. Venäjä-yhteistyötä edistetään Kainuun Venäjä-strategian 2021–2027 avulla. Barentsin ja Euregio Karelia -alueen yhteistyörakenteita

hyödynnetään Kainuun kansainvälisen saavutettavuuden, kilpailukyvyn ja elinvoiman parantamiseksi.

Tulevina vuosina Kainuulla on potentiaalia profiloitua matkailu- ja terveysturvallisena Arctic Lakeland -matkailukohteena kansainvälisille matkailijoille. Kainuuseen suuntaavien matkailijoiden nousevina lähtöalueina koronapandemiasta selviytymisen jälkeen voivat olla Keski-Euroopan ja Venäjän lisäksi enenevässä määrin myös Pohjoismaat sekä Aasian suunta

Kainuu-ohjelman yleistavoite kansainvälistymiseen liittyen on, että kansainvälistymisellä turvataan osaavan työvoiman saantia ja vauhditetaan Kainuun aluetalouden kestäväää kasvua.

Yleistavoitteeseen pyritään seuraavien kehittämistavoitteiden ja strategisten toimenpiteiden kautta vuosina 2022–2025:

Kansainvälisen TKI-rahoituksen saaminen maakuntaan lisääntyy

- Aktiivinen kansainvälinen TKI-yhteistyö sekä kansainvälisten TKI-rahoitusten hakemisen lisääminen ja hakemusten läpimenoprosentin (erityisesti Horisontti-rahoitus) parantaminen
- Koulutusviennin volyymin ja siitä saatavan tulovirran kasvattaminen

Työperäinen maahanmuutto lisääntyy, vieraiden kielten ja kulttuurien osaaminen sekä monikulttuurisuus vahvistuvat

- Aktiivinen työperäisen maahanmuuton edistäminen ja siten osaavan työvoiman rekrytoiminen Kainuuseen
- Kansainvälisten opiskelijoiden määrän lisääminen Kainuussa ja integrointi Kainuun työmarkkinoille
- Kaksisuuntaisen kotoutumisen edistäminen ja maahanmuuttajien osallisuuden vahvistaminen Kainuussa
- Kielten ja kulttuurien koulutuksen ja asiantuntijuuden vahvistaminen: suomen kielen opetusta työkäisille/työssäkäyville maahanmuuttajille sekä vieraiden kielten ja kulttuurien opetusta suomalaisille

Kainuulaisten yritysten vienti ulkomaille lisääntyy ja kansainvälisesti toimivien yritysten sekä kansainvälisten investointien määrä Kainuussa kasvaa

- Yritysten klusteritoiminnan vahvistuminen ja kansainvälistyminen klustereiden kautta
- Yritysten kansainvälisen liiketoimintaosaamisen vahvistaminen sekä yritysten tukeminen, kun ne laajentavat kansainvälisille markkinoille
- Kansainvälisten investointien (FDI) houkuttelu Kainuuseen
- Kainuun kansainvälisen saavutettavuuden ja kytkeytyvyyden parantaminen

---

*Voimassa olevan Kainuu -ohjelman ja lisätietoa löydät osoitteesta
<https://kainuunliitto.fi/elinkeinot-ja-aluekehitys/kainuu-ohjelma-topsu>.*

*Maakuntakaavaan liittyvät asiat löydät osoitteesta
<https://kainuunliitto.fi/kaavoitus-ja-liikenne>.*

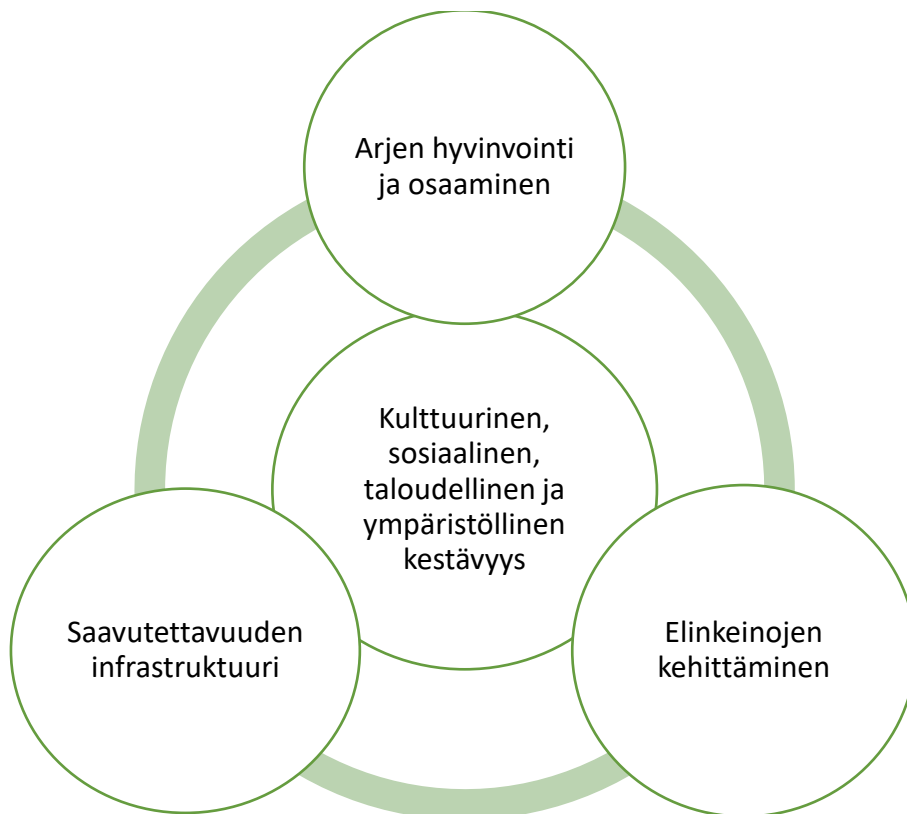

Kainuun Venäjä-strategia

Kainuun asema Venäjän rajamaakuntana on vaikuttanut alueen historiaan ja kehitykseen voimakkaasti, ja tulee jatkossakin olemaan suuressa roolissa. Yhteistyötä Venäjälle tehdään paitsi suoraan (esimerkiksi Kainuun liiton ja joidenkin kuntien yhteistyösopimukset Kostamuksen kaupungin kanssa), myös osana laajempia yhteistyökuvioita.

Kainuun Venäjä -strategian tavoitteena on toteuttaa maakuntaohjelman tavoitteita aktivoimalla ja monipuolistamalla maakunnan kehitystä. Osallistavassa prosessissa valmistellussa Venäjä-strategiassa asetettujen tavoitteiden saavuttaminen edellyttää toimijoiden vahvaa sitoutumista ja laajaa yhteistyötä maakunnallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Kainuun Venäjä-strategiaryhmän tehtävänä on strategian toimeenpanon edistäminen ja seuranta sekä toimintaympäristön ennakointi. Ryhmä raportoi toiminnastaan maakuntahallitukselle ja tekee tarvittavia ehdotuksia. Työryhmän tavoitteena on saada aikaan selkeitä, konkreettisia, Kainuuta hyödyntäviä esityksiä. Ryhmän toimintaa koordinoi Katja Sukuvaara ja sen sihteerinä toimii Minna Mustonen Kainuun liitosta ja sen puheenjohtajaksi on valittu Kainuun maakuntavaltuuston puheenjohtaja Mikko Polvinen.

Kuva 2. Kainuun Venäjä-strategian painopisteet

Lisätietoa Kainuun Venäjä-yhteistyöstä löydät osoitteesta:
<https://kainuunliitto.fi/yhteistyo/kansainvalinen-yhteistyo/venajayhteistyo>

Myös Venäjä-strategian löydät verkosta:
[Kainuun Venäjä-strategian vuosille 2021–2027 \(pdf\)](#)

Kainuun kotouttamisohjelma

Maahanmuutto- ja kotoutumisasiat eivät ole suoranaisesti Kainuun liiton toimialaa, mutta ovat kuitenkin asioita, jotka maakunnallisessa suunnittelussa tulee ottaa huomioon, erityisesti nykytilanteessa, jossa työperäistä maahanmuuttoa Kainuuseen on välttämätöntä edistää. Maakunnallisissa ohjelmissa ja toimenpiteissä tulee pitää huoli siitä, että kaikilla kainuulaisilla on mahdollisuus viihtyä maakunnassa.

Kotoutumisen edistäminen on sisällöltään monialaista ja edellyttää tiivistä yhteistyötä eri hallinnonalojen ja -tasojen välillä niin valtakunnallisella kuin paikallisellakin tasolla. Maahanmuuttaneiden kotoutumisen edistämiseen osallistuu sekä julkisen sektorin että kansalaisyhteiskunnan toimijoita. Paikallistasolla kotoutumisen edistämisestä ovat vastuussa kunnat ja TE-toimisto. Myös muut viranomaiset kuten Kainuun liitto voivat osallistua kotoutumisen edistämiseen ja sitä voidaan tehdä myös kuntien välisenä yhteistyönä.

Kotoutumislain mukaan kunnan tai useamman kunnan yhdessä on laadittava kotouttamisohjelma. Ohjelman tarkoitus on edistää kotoutumista ja monialaista yhteistyötä. Ohjelma hyväksytään kunkin kunnan kunnanvaltuustossa ja tarkistetaan vähintään kerran neljässä vuodessa.

Kainuun liitosta on edustus säännöllisesti kokoontuvassa Kainuun maahanmuuttoasiain toimikunnassa, joka suunnittelee ja kehittää kotoutumistyötä ja edistää yhdenvertaisuutta.

Lisätietoja

- Aluekehityspäällikkö Paula Karppinen, Kainuun liitto
- Aluekehitysasiantuntija Eero Vilhu, Kainuun liitto

---

*Lisää kotouttamiseen liittyvää tietoa ja myös voimassa olevan kotouttamisohjelman löydät osoitteesta:
<https://kotoutuminen.fi/pohjois-pohjanmaa-ja-kainuu>*

Tärkeimpiä kansainvälisen yhteistyön kanavia

EU-toimisto

Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimisto on Etelä-Savon maakuntaliiton, Kainuun liiton, Keski-Pohjanmaan liiton, Lapin liiton, Pohjois-Karjalan maakuntaliiton, Pohjois-Pohjanmaan liiton ja Pohjois-Savon liiton edunvalvontatoimisto Brysselissä. Toimiston tehtäviin kuuluu Itä- ja Pohjois-Suomen maakuntien edunvalvonta, hanketoiminnan tuki sekä tiedottaminen.

EU-toimiston toimintaa rahoitetaan ja ohjataan yllä mainittujen maakuntaliittojen toimesta, ja sen hallinnollinen kotipesä on Pohjois-Karjalan maakuntaliitossa.

Tärppejä luottamushenkilöille:

EU-toimisto julkaisee kuukausittain EU-utiskirjeen, jossa kerrotaan ajankohtaisista asioista ja tapahtumista. Lisäksi toimisto lähettää kohdennetusti tiedotteita, joiden kautta tilaajalla on mahdollisuus saada teemoittain tietoa mm. yleisestä EU-politiikasta, avautuvista ehdotuspyynnöistä ja tulevista tapahtumista. Utiskirjeeseen laaditaan kooste kuukauden aikana julkaistuista tiedotteista, tulevista tapahtumista ja esitellään sidosryhmien EU-hankkeita Itä- ja Pohjois-Suomesta. Kannattaa tilata uutiskirje verkkosivuilta!

Lisäksi EU-toimistossa on vuosittain auki harjoittelupaikkoja, joista kannattaa vinkata myös tehtävään sopiville kainuulaisille hakijoille.

Lisätietoja:

- Maakuntajohtaja Pentti Malinen, Kainuun liitto
- Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, Kainuun liitto
- Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston johtaja Kari Aalto

EU-toimiston verkkosivut löydät osoitteesta <http://eastnorth.fi/>

EU-toimiston Facebook-sivu:

<https://www.facebook.com/EastNorthFinlandEuOffice>

Karelia CBC -ohjelma

Kainuun ja Venäjän välisellä yhteistyöllä on pitkä historia ja monia kanavia. Raja-alueyhteistyötä on tehty EU-hankkeiden muodossa vuodesta 1996. Kainuu muodostaa yhteistyössä Pohjois-Pohjanmaan, Pohjois-Karjalan ja Karjalan tasavallan kanssa ohjelma-alueen, jolla rajanylittäviä hankkeita on rahoitettu toisiaan seuranneiden rahoitusohjelmien kautta EU:n seitsenvuotisia rahoituskausia mukaillen. Parhailaan alueella toteutetaan Karelia CBC 2014-2020 -ohjelmaa, ja uusi ohjelma vuosille 2021–2027 on valmistumassa.

Uuden rahoituskauden Karelia-ohjelmaa on valmisteltu rajan ylittävissä yhteistyössä ohjelman jäsenalueiden kesken. Valmistelua on tehty tarkoitusta varten perustetussa ohjelmointikomiteassa, johon Kainuusta ovat olleet nimettyinä maakuntajohtaja Pentti Malinen (varsinainen jäsen) ja aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara (varajäsen). Ohjelman käynnistyessä nimetään jäsenet sen valintakomiteaan ja seurantakomiteaan.

Kuva 3: Karelia-ohjelman ydinalue ja liittännäisalueet

Tärppi luottamushenkilöille:

Voit lukea lisää Karelia-ohjelman hankkeista Kainuussa ja muualla ohjelma-alueella ohjelman sivulta. Hankkeiden tiedotteita löytyy eri kielillä sen mukaan, mitä hankkeet ovat julkaisseet. Itse ohjelman toimintakieli on englanti, mutta tietoa tuotetaan kolmella kielellä mahdollisimman kattavasti. Lisäksi samalta sivulta pääset hankeportaaliin, missä voit selata hankkeita eri hakukriteereillä lajiteltuina. Myös portaali toimii kolmella kielellä.

Lisätietoja:

Karelia-ohjelman verkkosivut löydät osoitteesta <https://www.kareliacbc.fi/>

Karelia-ohjelman Facebook-sivu: <https://www.facebook.com/KareliaCBC>

- Maakuntajohtaja Pentti Malinen, Kainuun liitto
- Aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara, Kainuun liitto

Euregio Karelia

Euregio Karelia on Suomen ja Venäjän rajalla sijaitseva yhteistyöalue. Sen jäsenalueita ovat Kainuun, Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Pohjanmaan maakunnat Suomessa ja Karjalan tasavalta Venäjällä, eli alue on yhteneväinen CBC-ohjelman alueen kanssa. Euregio Karelia perustettiin vuonna 2000 ja sen tarkoituksena on kehittää alueen elinvoimaisuutta ja parantaa väestön elinolosuhteita rajanylittävän yhteistyön avulla. Euregio Karelia on Euroopan Raja-alueiden liiton (AEBR) jäsen ja osa Barentsin euroarktista yhteistyöaluetta.

Euregio Karelian hallitus koostuu jäsenalueiden korkeasta poliittisesta ja virkamiesjohdosta ja kokoontuu vuosittain. Euregio Karelia sihteeristö tekee käytännönläheistä yhteistyötä hallituksen kokousten välillä. Tavoitteena on raja-alueiden kehittämistä edistävien yhteistyösuunnitelmien ja projektien valmistelu ja toteuttaminen, yhteistyötä haittaavien esteiden poistaminen sekä yhteinen edunvalvonta. Kainuun edustajiksi Euregio Karelian hallitukseen on valittu maakuntavaltuuston puheenjohtaja Mikko Polvinen (varajäsen maakuntahallituksen puheenjohtaja Kari Pääkkönen) ja maakuntajohtaja Pentti Malinen (varajäsen aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara). Katja Sukuvaara toimii Euregio Karelian sihteeristön jäsenenä, lisäksi Kainuun liitosta mukana on Minna Mustonen.

Euregio Karelia hallitus hyväksyi 26.11.2020 Euregio Karelian uuden yhteistyöstrategian vuosille 2021–2027. Euregio Karelian sihteeristön valmistelemissa yhteistyöstrategiassa linjataan nykytila-analyysin sekä sidosryhmille tehdyn kyselyn ja kuulemisten pohjalta yhteistyön painopisteitä sekä nostetaan esille yhteisen edunajamisen kärkiä vuoteen 2027 asti. Yhteistyöstrategia 2021–2027 toimii strategisena suunnannäyttäjänä myös uuden EU:n ohjelmakauden Karelia CBC 2021–2027-ohjelman valmistelussa ja toteuttamisessa alueella.

Lisätietoja:

- Euregio Karelian hallituksen jäsen Mikko Polvinen
- Euregio Karelian hallituksen varajäsen Kari Pääkkönen
- Euregio Karelian hallituksen jäsen Pentti Malinen
- Euregio Karelian hallituksen varajäsen Katja Sukuvaara
- Euregio Karelian sihteeristön jäsen Minna Mustonen

---

*Euregio Karelian verkkosivut löydät osoitteesta www.euregiokarelia.com
Euregio Karelian Facebook-sivu: <https://www.facebook.com/EuregioKarelia>*

*Voimassa olevan yhteistyöstrategian löydät Euregio Karelian sivustolta
osoitteesta https://www.euregiokarelia.com/yhteistyostrategia_2021-2027*

Barentsin yhteistyö

Barentsin yhteistyöalueen muodostavat 13 maakuntaa, lääniiä tai vastaavaa pohjoista aluetta Norjassa, Ruotsissa, Suomessa ja Venäjällä. Suomesta jäsenalueita ovat Pohjois-Pohjanmaan, Lapin, Kainuun ja Pohjois-Karjalan maakunnat.

Barentsin yhteistyötä toteutetaan sekä **valtioiden tasolla** ministeriöiden kesken että **aluetasolla** aluehallintojen kesken. Yhteistyötä harjoitetaan useassa eri käytännön muodossa, tavoitteena tukea ja edistää alueen vakaata ja kestäväää kehitystä ja yhteistyötä aluetasolla. Barents-yhteistyö tuo alueellisen ja käytännönläheisen näkökulman laajempaan arktiseen yhteistyöhön ja tuo samanaikaisesti laajemman Barentsin alueen viitekehysten alueelliseen kehittämiseen.

Alueellista yhteistyötä tehdään Barentsin alueneuvoston (Barents Regional Council, BRC) ja aluekomitean (Barents Regional Committee, RC) kautta. Kainuusta Barentsin alueneuvoston jäseniksi on nimetty maakuntajohtaja Pentti Malinen (varajäsen aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas) ja aluekomitean jäseneksi aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara (varajäsen suunnittelujohtaja Sanna Schroderus). Barents-yhteistyön puheenjohtajuus on vaihtunut valtiotasolla Norjalta Suomelle ja aluetasolla Västerbottenilta Nenetsille.

Barentsin yhteistyön säännöllisesti päivitettävässä yhteistyöohjelmassa määritellään yhteistyön painopisteet ja luodaan alueelliselle yhteistyölle yhteinen viitekehys. Parhailaan voimassa oleva ohjelma käsittää vuodet 2019–2023. Kainuusta ohjelman valmistelussa on ollut mukana aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara.

Kuva 4. Barentsin Euro-Arktinen yhteistyöalue.

Käytännön Barents-yhteistyötä tehdään 12 sektorityöryhmässä, joista osa on hallitusten välisiä, osa alueellisia ja osa hallitusten ja alueiden yhteisiä työryhmiä. Työryhmien toiminnasta voit lukea lisää kansainvälisen Barents -sihteeristön työryhmiä esitteleviltä sivuilta.

Kainuulaisedustus työryhmissä:

Business Co-operation Mari Möttönen, Kainuun ELY-keskus

Culture, Minna Komulainen, Kainuun liitto

Education and Research, Mikko Keränen, KAMK

Environment, Jouni Ponnikas, Kainuun liitto

Subgroup on Nature and Water (SNW), Katja Sukuvaara, Kainuun liitto

Subgroup on Hot Spots Exclusion (SHE), Tatu Turunen, Kainuun ELY-keskus

Forests, Jyrki Haataja, Metsäkeskus

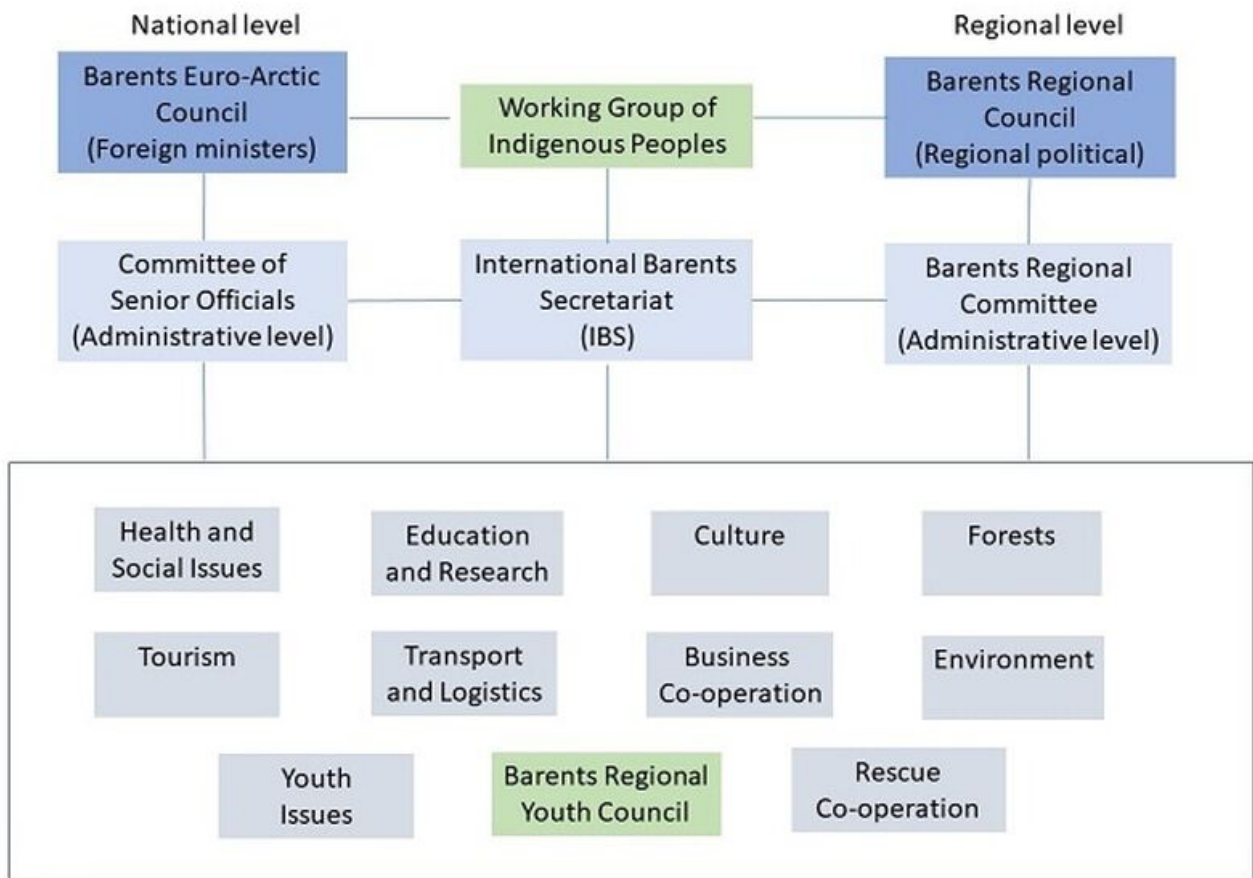
Health and Social Issues, (terveys ja hyvinvointi), Maire Ahopelto, Kainuun sote

Tourism, Tuomo Tahvanainen, Kainuun liitto

Transport and Logistics, Sanna Schroderus, Kainuun liitto

Youth Issues, Minna Mustonen, Kainuun liitto

Barents Regional Youth Council, Jonna Kyllönen

Kuva 5. Barentsin työryhmät 2021 alkaen

Lisätietoja:

- Maakuntajohtaja Pentti Malinen, Kainuun liitto
- Aluekehitysjohtaja Jouni Ponnikas, Kainuun liitto
- Aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara, Kainuun liitto
- Suunnittelujohtaja Sanna Schroderus, Kainuun liitto

Barentsin yhteistyön englanninkieliset verkkosivut löydät osoitteesta
<https://www.barents-council.org>

Barents-yhteistyön Facebook-sivu:
<https://www.facebook.com/BarentsCooperation>

Voimassa olevan Barentsin yhteistyöohjelman löydät osoitteesta
https://www.barentsinfo.fi/beac/docs/Barents_program_2019-2023_adopted_24_May_2018.pdf

Lyhyet koosteet aiheesta löydät myös suomeksi Kainuun liiton sivuilta
osoitteesta <https://kainuunliitto.fi/yhteistyo/kansainvalinen-yhteistyo/barents-yhteistyo>

Muut kansainväliset verkostot

Europe Direct on Euroopan komission ylläpitämä verkosto, jonka päätehtävä on välittää Euroopan valtioiden kansalaisille tietoa EU:sta. Kainuun liitto on vuoden 2015 alusta lähtien ollut Europe Direct -verkoston [Kainuun tiedotuspisteen](#) isäntäorganisaatio. Keskeisenä tavoitteena on kansalaisviestintä EU-asioista sekä erityisesti EU:n eri rahoitusohjelmiin liittyvä viestintä. EU-tiedotuspisteet toimivat unionin kaikkien toimielinten etäpisteinä. Ne täydentävät ja tukevat paikallistasolla komission edustustojen ja parlamentin tiedotustoimistojen työtä.

NPA-ohjelma

Pohjoinen Periferia ja Arktis ([Northern Periphery and Arctic](#)) on valtioiden välinen yhteistyöohjelma, jonka ohjelma-alueeseen kuuluu alueita sekä EU:sta (Suomesta, Ruotsista, Skotlannista, Pohjois-Irlannista ja Irlannista) että sen ulkopuolelta (Islanti, Färsaaret, Grönlanti sekä Norjan pohjois- ja länsiosat).

Ohjelman seurantakomiteassa on enintään kaksi jäsentä ja varajäsentä kustakin yhdeksästä ohjelmakumppanista. Suomen jäsenet edustavat työ- ja elinkeinoministeriötä ja alueita. Kainuusta ei ole edustajaa seurantakomiteassa, mutta Kainuun liitto on mukana Suomen alueellisessa neuvoo-antavassa työryhmässä (FIN-RAG). Ryhmässä ovat edustettuna TEM, ohjelma-alueen maakuntien liitot, Suomen kuntaliitto ja SAK.

Lisätietoja antaa Paula Karppinen Kainuun liitosta.

Itämeren alueen ohjelma

Itämeren alueen ohjelma ([Interreg Baltic Sea Region](#)) on valtioiden välisen yhteistyön ohjelma, jonka taustalla on EU:n Itämeren alueen strategia. Ohjelma kattaa kaikkiaan kahdeksan EU-jäsenmaata (Suomi, Ruotsi, Tanska, Saksa, Puola, Viro, Latvia ja Liettua). Ohjelman tavoitteena on syventää Itämeren alueen yhdentymistä tukemalla yhteistyötä jäsenmaiden sekä niiden kumppanialueiden (Valko-Venäjän, Norjan ja Venäjän) välillä.

Ohjelman seurantakomiteassa on enintään kolme jäsentä ja varajäsentä kustakin ohjelmaan osallistuvasta yhdestätoista maasta. Suomen jäsenet edustavat työ- ja elinkeinoministeriötä, ympäristöministeriötä ja alueita. Kainuusta ei ole edustusta seurantakomiteassa. Myös jokaisessa Itämeren alueen ohjelmaan osallistuvassa maassa on kansallinen neuvoo-antava työryhmä. Suomen kansallisessa neuvoo-antavassa työryhmässä ovat edustettuna kuusi ministeriötä (UM, OKM, MMM, LVM, TEM ja YM), kaikki maakuntien liitot, Suomen kuntaliitto ja SAK. Työryhmän puheenjohtajana toimii Matti Lipsanen Hämeen liitosta.

Lisätietoja antaa aluekehityspäällikkö Katja Sukuvaara Kainuun liitosta.

Kainuun liitto toimii eurooppalaisissa verkostoissa Itä- ja Pohjois-Suomen EU-toimiston välityksellä. Näitä ovat mm.

Harvaan asuttujen alueiden yhteistyöverkosto [Northern Sparsely Populated Areas \(NSPA\)](#), Euroopan alueiden tutkimus- ja innovaatioverkosto [European Regions' Research and Innovation Network \(ERRIN\)](#), väestönmuutosalueiden verkosto Demographic Change Regions' Network (**DCRN**), epävirallinen Itämeri-yhteistyöryhmä Informal Baltic Sea Group (**iBSG**), maa- ja metsätalouteen sekä ruoantuotantoon liittyvien innovaatioiden eurooppalainen alueiden verkosto **ERIAFF**. Lisäksi liitto on aluejäsenenä Bio-based Industries Consortium (**BIC**) – verkostossa sekä strategisena kumppanina **EPSI**:ssä (European Platform for Sport Innovation), joka on urheiluun liittyvää TKI ja yritystoimintaa edistävä eurooppalainen verkosto.

Kansainväliset hankkeet

Kainuun liitto valmistelelee ja toimeenpanee Kainuun maakuntaohjelmaa myös toteuttamalla toimialaansa ja maakuntastrategian painopisteisiin liittyviä hankkeita. Kainuun liitto voi myös tilata tai osarahoittaa maakuntaohjelmaan tiiviisti liittyvää toimintaa tai toimia hankepartnerina. Euroopan alueellisen yhteistyön ohjelmissa Kainuun liitto on alueellaan keskeinen toteuttaja.

Omien hankkeiden valmistelusta Kainuun liitossa vastaavat kunkin aihealueen asiantuntijat, joihin voit olla suoraan yhteydessä.

Lisätietoja:

Kainuun liiton omille hankkeille perustetaan pääsääntöisesti oma verkkosivu kolmella eri kielellä. Hankkeiden sivut on koottu yhteen erillisellä koontisivulla, jonka löydät alla olevista osoitteesta. Jo päättyneiden hankkeiden tiedot löydät sivun alareunasta, samoin hankkeiden ajankohtaiset uutiset.

- suomeksi osoitteesta [Omat hankkeet - Kainuun liitto](#)
- englanniksi osoitteesta [Projects - Kainuun liitto](#)
- venäjäksi osoitteesta [ПРОЕКТЫ - Kainuun liitto](#)

Kansainvälinen viestintä

Käynnissä olevien yhteistyöprosessien sujuvuus ja tavoitteiden saavuttaminen edellyttävät tehokasta viestintää. Myös tavoitteet Kainuun tunnettuuden nostamiseksi ovat riippuvaisia tehokkaasta viestinnästä eri kanavilla. Kainuun liiton viestintää suunnittelee ja linjaa viestintätiimi viestintäpäällikkö Sari Eskelisen johdolla.

EU-hankkeilla on omat tiedottamisvelvollisuutensa perustuen kyseessä olevan rahoitusohjelman asettamiin ehtoihin ja niiden antamiin ohjeisiin. Hankkeilla itsellään on päävastuu toimintaansa liittyvästä sisäisestä ja ulkoisesta viestinnästä. Samoin kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhön liittyen kunkin **prosessin vastuuhenkilöt** vastaavat viestinnästä itse. Tarvittaessa Kainuun liiton viestintä auttaa viestinnällisissä tehtävissä.

Kainuun liiton yleistä kansainvälistä viestintää edustavat esimerkiksi verkkosivut ja somepalvelut, joissa pidetään yllä

- 1) vieraskielistä sisältöä vieraskielisiä yleisöjä ajatellen,
- 2) suomenkielistä sisältöä, jonka kautta viestitään kansainvälisistä asioista Kainuussa ja kotimaassa.

Kainuun liiton kansainväliseen toimintaan liittyvän viestinnän pääkanavia ovat:

Verkkosivut	suomeksi https://kainuunliitto.fi englanniksi https://kainuunliitto.fi/en venäjäksi https://kainuunliitto.fi/ru
Somekanavat	suomeksi https://www.facebook.com/EDKainuu suomeksi https://www.facebook.com/kainuunliitto englanniksi https://www.facebook.com/candokainuu venäjäksi https://vk.com/kainuu
Uutiskirje	suomeksi, tilaa: https://static.emaileri.fi/forms/kainuunliitto Esimerkiksi Venäjä-yhteistyön uutisia tehdään myös yhteistyössä kumppanien kanssa – tarjoa aiheitasi!

Kainuun liiton verkkosivuilta löytyy samat perustiedot suomeksi, englanniksi ja venäjäksi. Ajankohtaista sisältöä sivuille toimitetaan eri kielillä resurssien mukaan.

Kainuun liiton tehtävät

Elinvoima ja kehittäminen

Maakuntakaavoitus

Hankerahoitus

Yhteistyö

Viestintä ja markkinointi

Liikennejärjestelmä

Europe Direct

Kainuun liiton hankkeet

Nuorisovaltuusto MaNu

Latest News in English

- All categories** | **General News** | **Project News**
- Flight Time Tables for Winter 2021-2022 Published**
24.09.2021 | [General News](#)
Danish aviation company DAT started flights between Kajaani and Helsinki in May 2021. The company is satisfied with their...
- Two LOGOKA webinars during week 39**
14.09.2021 | [LOGOKA](#)
The LOGOKA-project aims to increase logistics and trade options knowledge among manufacturing, wholesale, export logistics companies and other stakeholders...
- Hybrid Seminar on Barents Region Transport and Logistics 21.9.2021**
09.09.2021 | [Projects, NABL](#)
As a part of the Kolarctic ENI CBC Northern Axis – Barents Link project, the Regional Council of Kainuu...
- BRIDGES proposal under the 5th call selected**
02.07.2021 | [Projects, BRIDGES](#)
The BRIDGES project implementation period ended on 31st March 2021. However, the project submitted an extension proposal under the...
- Flights to Kajaani, Kainuu**
04.06.2021 | [General News](#)
In spring 2021, the Danish regional airline DAT has taken over the contract to service the route between Kajaani...
- INNO PROVEMENT project meeting 12.5.2021**
31.05.2021 | [Project News, INNO PROVEMENT](#)
INNO PROVEMENT Interreg Europe Project held the planned online inter-regional meeting on 12.5.2021. In the meeting all the regions...

[All news](#) >

Yhteystiedot

Yhteyshenkilösi Kainuun liiton virastossa

Karppinen Paula,
aluekehityspäällikkö

paula.karppinen@kainuunliitto.fi

044 7100 867

Komulainen Minna,
aluekehitys-asiantuntija

minna.komulainen@kainuunliitto.fi

044 4100 726

Malinen Pentti,
maakuntajohtaja

pentti.malinen@kainuunliitto.fi

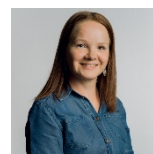
044 7970 197

Mustonen Minna, kv-
asioiden assistentti

minna.mustonen@kainuunliitto.fi

044 7100 874

Ponnikas Jouni,
aluekehitysjohtaja

jouni.ponnikas@kainuunliitto.fi

040 5740 804

Schroderus Sanna,
suunnittelujohtaja

sanna.schroderus@kainuunliitto.fi

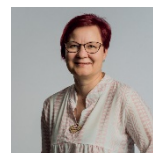
044 7100 873

Sukuvaara Katja,
aluekehityspäällikkö

katja.sukuvaara@kainuunliitto.fi

044 4100 732

Tahvanainen Tuomo,
projektipäällikkö

tuomo.tahvanainen@kainuunliitto.fi

044 7100 859

Vilhu Eero, EU-tiedottaja

eero.vilhu@kainuunliitto.fi

044 7100 861

Muut tässä asiakirjassa mainitut yhteyshenkilöt

Aalto Kari, Itä- ja
Pohjois-Suomen EU-
toimiston johtaja

kari.aalto@eastnorth.fi

040 773 88 88

Ahopelto Maire, Kainuun
sote-kuntayhtymän
johtaja

maire.ahopelto@kainuu.fi

044 777 3033

Haataja Jyrki,
aluekehityksen johtava
asiantuntija, Suomen
metsäkeskus

jyrki.haataja@metsakeskus.fi

044 710 0851

Keränen Mikko, TKI-
johtaja, KAMK

mikko.keranen@kamk.fi

044 7101 620

Möttönen Mari, TEAM
Finland
aluekoordinaattori,
Kainuun ELY-keskus

mari.mottonen@ely-keskus.fi

Polvinen Mikko, Kainuun
maakuntavaltuuston pj.

mikko.polvinen@kuhmo.net

Pääkkönen Kari, Kainuun
maakuntahallituksen pj.

kariapaakkonen@outlook.com

Turunen Tatu,
ympäristöasiantuntija,
Kainuun ELY-keskus

tatu.turunen@ely-keskus.fi

Lähdeluettelo

Kainuu-ohjelman luonnos 21.9.2021. Saatavilla: [Kainuu-ohjelma - Kainuun liitto](#)

Kainuun liitto -kuntayhtymän perussopimus 1.1.2016 alkaen.

Saatavilla: <https://kainuunliitto.fi/assets/uploads/2020/09/Kainuun-liiton-perussopimus-1.1.2016-alkaen.pdf>

SWECO Infra & Rail Oy ja Kainuun liitto (2021). Kainuun aluerakenne 2040.

Saatavilla: www.kainuunliitto.fi

